

ลับ สรรพ คัพท์

Construct validity

ความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน หรือความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) คือความตรงตามทฤษฎีที่เครื่องมือสามารถวัดค่าของสิ่งหนึ่ง ๆ ได้ตรงตามที่ตั้งเป้าไว้

ในการออกแบบการสอบ MMI นั้น ผู้จัดสอบจำเป็นต้องวางแผนให้ดีเพื่อให้ทุกสถานีสอบสามารถวัดผู้เข้าสอบได้ตรงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ หากข้อสอบหรือโจทย์ที่กำหนดให้ผู้เรียนมีความตรงเชิงโครงสร้างไม่ดี อาจส่งผลให้ผู้เข้าสอบที่มีคุณสมบัติตรงตามลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถาบันต้องการสอบไม่ผ่าน แต่ผู้เข้าสอบที่ขาดคุณสมบัติกลับสอบผ่านได้

ตัวอย่าง

ข้อสอบคัดเลือกแพทย์ประจำบ้านในสถาบันแห่งหนึ่ง กำหนดให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ต่อไปนี้

หากท่านเป็นแพทย์ในหน่วยตรวจโรคทั่วไป พบผู้ป่วยมาด้วยอาการกลืนลำบาก ตรวจร่างกายพบ oral hairy leukoplakia ท่านสงสัยว่าจะมีการติดเชื้อ HIV จึงส่งตรวจเลือด พบว่าผล anti-HIV เป็นบวก ท่านจะให้คำปรึกษาอย่างไรแก่ผู้ป่วยรายนี้

พญ.พิมพ์มาดา สมรรถจันทร์
ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

หัวข้อที่ต้องการวัด	ปัญหาด้าน CONSTRUCT VALIDITY	ข้อสอบที่เหมาะสมมากกว่า
ต้องการวัดผู้เรียนว่ามีความสามารถในการสื่อสารกับผู้ป่วยในการขอความร่วมมือขอตรวจเลือดซ้ำได้หรือไม่	วัตถุประสงค์ของการสอบต้องการวัดการขอตรวจเลือดซ้ำเพื่อยืนยันผลตรวจตามหลักการตรวจ HIV แต่ผู้เข้าสอบซึ่งไม่มีความรู้ในเรื่องนี้อาจเข้าใจผิดว่าในสถานการณ์สมมติซึ่งขอให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยรายนี้ต้องการให้ผู้เรียนแสดงการแจ้งข่าวร้ายแก่ผู้ป่วย	หากท่านเป็นแพทย์ในหน่วยตรวจโรคทั่วไป พบผู้ป่วยมาด้วยอาการกลืนลำบาก ตรวจร่างกายพบ oral hairy leukoplakia ท่านสงสัยว่าจะมีการติดเชื้อ HIV จึงส่งตรวจเลือด พบว่าผล anti-HIV เป็นบวก จึงให้คำแนะนำ และขอความยินยอมผู้ป่วยในการตรวจเลือดซ้ำเพื่อยืนยันผลตรวจ

Rater errors

Rater errors คือ ข้อผิดพลาดการให้คะแนนของผู้ประเมินอย่างเป็นระบบ เมื่อผู้ประเมินแต่ละคนสังเกตและตัดสินผู้อื่น ซึ่งข้อผิดพลาดในการให้คะแนนนี้ส่งผลเสียต่อความตรงและความเที่ยงของคะแนนการประเมิน และอาจทำให้ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการศึกษาของผู้สอบ โดยหากเป็นข้อผิดพลาดการให้คะแนนในการสอบที่สำคัญต่อชีวิตผู้สอบ (high stake examination) ก็อาจทำให้มีผลกระทบอย่างมากต่อชีวิตของผู้สอบ อาทิ การสอบเข้าศึกษาต่อ การสอบขอรับวุฒิบัตรแพทย์เฉพาะทาง เป็นต้น

ทั้งนี้ rater errors นั้น มีรายละเอียดมากมายหลายประเภท แต่ในบทความนี้จะขอยกตัวอย่าง rater errors ที่อาจเกิดขึ้นได้ในการสอบ MMI ให้ผู้อ่านได้รู้จัก ดังนี้

First impression

Rater error ประเภทนี้เป็นการตัดสินตามความรู้สึกแรกเริ่มที่เห็นผู้ถูกประเมิน โดยไม่สนใจข้อมูลหรือการปฏิบัติที่ตามมาของผู้ถูกประเมิน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วความรู้สึกแรกเริ่มที่ตัดสินผู้ถูกประเมินนั้นมักจะไม่เกิดจากการคิดไตร่ตรองที่ดี หากแต่เกิดจากความรู้สึกที่เกิดขึ้นมาในจิตใจในช่วงเวลานั้น ๆ

ตัวอย่างของ rater error ประเภทนี้ ได้แก่ กำหนดเวลาสอบในสถานี่หนึ่ง 5 นาที แต่ผู้ประเมินให้คะแนนผู้เข้าสอบตั้งแต่ 2 นาทีแรก ที่พบกันโดยตัดสินจากความรู้สึกที่ได้ยินผู้สอบแนะนำตัวเองในช่วงแรก โดยไม่ได้ประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด แม้ผู้สอบจะแสดงออกถึงคุณลักษณะบางประการออกมาภายหลังที่ควรทำให้ผลการประเมินเปลี่ยนแปลงไป

Personality clash

ประเมินลดคะแนนเพราะผู้ประเมินไม่ชอบคุณลักษณะบางอย่างของผู้สอบ โดยคุณลักษณะดังกล่าวไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับเกณฑ์การประเมิน ซึ่งเป็น rater error ที่อาจเกิดขึ้นได้หากผู้ประเมินไม่รู้เท่าทันถึงความรู้สึกตนเองในขณะประเมิน

ตัวอย่างเหตุการณ์ ได้แก่ ผู้ประเมินท่านหนึ่งรู้สึกไม่ชอบบุคคลที่มีเสียงเล็กและแหลม จึงประเมินให้นักเรียนหญิงทุกคนซึ่งมีเสียงลักษณะดังกล่าวได้คะแนนน้อยกว่าที่ควรจะได้ แม้จะแสดงพฤติกรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ประเมินก็ตาม

Guilt by association

บทความอื่นในวารสารฉบับนี้ได้กล่าวถึงแล้วว่า ในการคัดเลือกผู้ประเมินนั้นคณะกรรมการต้องคำนึงถึงเรื่องของผลประโยชน์ทับซ้อน (conflict of interest) ด้วยเสมอ คือการหลีกเลี่ยงบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับผู้สอบเป็นผู้ประเมิน อย่างไรก็ตามผู้ประเมินควรทำความรู้จักและหลีกเลี่ยง rater error ที่เรียกว่า guilt by association อีกด้วย

ทั้งนี้ guilt by association เป็นการให้คะแนนตามความสัมพันธ์ของนักศึกษา กับบุคคลที่ผู้ประเมินรู้จัก แม้ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างนักศึกษาและผู้ประเมิน

ตัวอย่างเช่น อาจารย์ ก ถอนตัวออกจากการเป็นผู้ประเมินเนื่องจากลูกชายของตนเองสมัครเข้าสอบรอบนั้น แต่อย่างไรก็ตามอาจารย์ผู้ประเมินท่านอื่นก็เป็นเพื่อนร่วมงานและรู้จัก อาจารย์ ก จึงมีความเป็นไปได้ว่าผู้ประเมินท่านอื่น จะมี rater error ประเภท guilt by association ทั้งในแง่ที่อาจเป็นคุณหรือเป็นโทษต่อผู้สมัครคนนั้นได้ เนื่องจากหากผู้ประเมินมีความสัมพันธ์ที่สนิทกับ อาจารย์ ก ก็อาจจะมีแนวโน้มที่จะให้คะแนนสูงกว่าความเป็นจริง และหากผู้ประเมินมีปมขัดแย้งกับอาจารย์ ก ก็อาจจะให้คะแนนต่ำกว่าความเป็นจริง

อย่างไรก็ตาม rater errors นั้น ยังเกิดขึ้นได้จากอีกหลายสาเหตุซึ่งไม่ได้กล่าวถึงในบทความนี้ ในฐานะของผู้ประเมิน ก็มีหน้าที่ในการเฝ้าระวังว่าตนเองกำลังจะมี rater error ในการประเมินหรือไม่และในฐานะของคณะกรรมการผู้ออกแบบข้อสอบเองก็จำเป็นต้องกำหนดเครื่องมือในการประเมินให้มีมาตรฐาน มีความรัดกุมเหมาะสมกับบริบทของการสอบเพื่อเป็นเครื่องมือให้ผู้ประเมินยึดถือและลดโอกาสเกิดความไม่ยุติธรรมในการประเมิน

References

Eva KW, Rosenfeld J, Reiter HI, Norman GR. An admissions OSCE: the multiple mini interview. *Medical education*. 2004 Mar;38(3):314-26.

Royal KD, Hecker KG. Rater errors in clinical performance assessments. *Journal of veterinary medical education*. 2016;43(1):5-8.

Wood TJ. Exploring the role of first impressions in rater-based assessments. *Advances in Health Sciences Education*. 2014 Aug;19:409-27.